

Oriveden kaupungin arviointikertomus 2025

Tarkastuslautakunta
15.5.2026

Sisällysluettelo

1	Puheenjohtajan katsaus	1
2	Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustehtävät	2
2.1	Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	3
2.2	Ulkoinen tilintarkastus	3
2.3	Sidonnaisuusilmoitusten valvonta	4
2.4	Arviointityön toteuttaminen	4
2.5	Toimintaympäristön muutokset	5
3	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
3.1	Vuoden 2025 tilinpäätös ja taloudellinen tilanne	6
3.2	Talouden tunnusluvut	6
3.3	Talousarvioprosessi	7
3.4	Toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman toteutuminen	7
4	Kaupungin toimintaa koskevat arvioinnit	8
4.1	Kaupunginhallituksen alainen toiminta	8
4.2	Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan alainen toiminta	9
4.3	Teknisen lautakunnan alainen toiminta	10
4.4	Lasten- ja nuorten lautakunnan alainen toiminta	11
4.5	Ympäristölautakunnan/Ympäristö- ja rakennuslautakunnan alainen toiminta	11
4.6	Henkilöstö	11
4.7	Sisäinen tarkastus, valvonta ja riskien hallinta	12
5	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	13
6	Arvio strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta ja vaikuttavuudesta	14
6.1	Väestökehitys	15
7	Vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyjen kehittämissuunnitelman jalkiseuranta	15
8	Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	15
9	Allekirjoitukset	15

1. Puheenjohtajan katsaus

Pidät käsissäsi ja luet vajaan vuoden vanhan tarkastuslautakunnan tuottamaa uudenlaista arviointikertomusta vuodelta 2025. Vuoden 2025 kuntavaalien luottamushenkilöpaikkajaossa tarkastuslautakunnan kokoonpano muuttui miltei kokonaan. Vain yksi jäsen on toiminut lautakunnassa aikaisemmin.

Aloitimme lautakuntatyöskentelyn syyskuussa 2025 kokoontuen noin kerran kuukaudessa. Olemme osallistuneet tarkastuslautakunnalle suunnattuihin koulutuksiin, jotta osaisimme tehdä oikeasisältöisen ja laadukkaan arviointikertomuksen yhteisen kaupunkimme toiminnasta. Lautakunnan työskentely on ollut sitoutunutta, innostunutta ja lämminhenkistä. Lautakunnalla on erittäin hyvä sihteeri, jonka korvaamattomaan apuun ja tiedonhakutaitoihin olemme turvautuneet selvitellessämme mieleen nousseita aiheita. Kiitokset kaikille lautakunnan jäsenille hyvästä yhteistyöstä!

Kaupungin hallintosäännön mukaisesti tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättyessä. Olemme tehneet tilintarkastajan, kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden kanssa sujuvaa yhteistyötä. Kaikkia haluamiamme viranhaltijoita ja työntekijöitä emme ole vielä ehtineet kokoukseen kutsumaan, mutta työ jatkuu vuonna 2026. Kiitokset kaikille vuoden aikana vierailleille hyvistä esityksistä ja keskusteluista!

Oriveden väkiluku kääntyi kokonaismäärältään lopulta laskevaksi vuonna 2025 vaikkakin Orivesi on muuttovoittokunta. Kaupunkiin muuttaa enemmän ihmisiä kuin täältä pois. Tilinpäätös toteutui noin 2,6 milj. euroa positiivisella erolla talousarvioon verrattuna. Vuoden alijäämä jäi 0,5 milj. euroon.

Talouden ja toiminnan kehittämissuunnitelma tuotti taloudellisia tuloksia. Kaupungin henkilöstöä on vuonna 2025 vähemmän kuin edellisvuotena. Investointitaso on kasvanut vuodesta 2024. Suurimpana investointina Rovastinkankaan koulun laajennus ja monitoimihallin rakentaminen. Konsernitasolla suurin investointi on Kotikoivu Oy:n uudisrakennus Oriveden keskusta, joka valmistuu vuonna 2026. Edellä mainitut tarkoittavat, että Orivedellä tehdään tulosta yhä vähemmällä työntekijämäärällä. Johtaminen ja työhyvinvointi nousevat vaikuttavaan merkitykseen resurssien ollessa pienemmät kuin aiemmin.

Kaupungin palvelutaso on kyetty pitämään hyvällä tasolla ja palveluita on pystytty kehittämään, palveluprosesseja nopeuttamaan ja sähköistämään. Kaupungin työntekijät tuottavat palveluita mahdollisimman vaikuttavasti, väliin hyvin niukoillakin resursseilla ja suurempaa tyytymättömyyttä kaupungin palveluihin ei tarkastuslautakunnan tietoon ole tullut.

Tulevassa on yhä edelleen pidettävä huolta asukkaiden ja yritysten pito- ja vetovoimasta. Pyrittävä laskemaan noususuuntaista työttömyysprosenttia muun muassa luomalla mahdollisuuksia uusien työpaikkojen syntymiselle ja löytämällä työttömälle kannustava osaamispolku työelämään. Kaupungin sijoituksista tulee huolehtia ja tuleviin investointeihin on varauduttava taloudellisesti kestävällä tavalla.

2. Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain § 121 mukaisesti valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Oriveden kaupungin hallintosääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Sen mukaan lautakunnan tehtävänä on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa
- tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvottava kuntalain 84 §:ssä tarkoitettujen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtia sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla sekä saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

2.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Oriveden hallintosäännön mukaisesti tarkastuslautakunnassa on viisi jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kuntavaalit käytiin vuonna 2025 ja uusi valtuusto valitsi 1.6.2025 alkaen uuden tarkastuslautakunnan.

1.1.–31.5.2025

Varsinainen jäsen	Varajäsen
pj. siht. Markku Kallio	Tarmo Viskari
varapj. Ulla Korolainen	Elina Hiljanen
Juha Haikka	Ilpo Kolari
Anne Lappalainen	Eeva-Liisa Korkalainen
Anne Nousiainen	Kalle Uotila
Uusitalo Sanna	tekninen sihteeri

Tarkastuslautakunta kokousti tällä kokoonpanolla kahdeksan kertaa vuonna 2025.

1.6.2025–

Varsinainen jäsen	Varajäsen
pj. Eliisa Suhonen	Jyrki Kallio
vpj. Juha Haikka	Ilpo Kolari
Mika Uotila	Jyrki Tuomaala
Sami Kymäläinen	Ulla Korolainen
Irma Koskela	Jenni Saxholm
Reeta Seppälä	tekninen sihteeri

Tarkastuslautakunta kokousti tällä kokoonpanolla neljä kertaa vuonna 2025.

2.2 Ulkoinen tilintarkastus

Oriveden kaupungin lakisääteisenä tilintarkastusyhteisönä toimi vuonna 2025 BDO Audiator Oy. Vastuualaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Nina Nieminen.

Kaupunginvaltuusto on marraskuun 2025 kokouksessaan hyväksynyt tarkastuslautakunnan esityksen jatkaa tilintarkastussopimuksen optiovuodet 2026–27 BDO Audiator Oy:n kanssa alkuperäisen sopimuksen (2022–2025) mukaisilla ehdoilla ja hinnoilla.

2.3 Sidonnaisuusilmoitusten valvonta

Kuntalain (410/2015) mukaan määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Kaupunginvaltuusto on saanut sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi 24.11.2025. Julkiset sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla. Julkisten tietojen ajantasaisuudesta vastaa kukin ilmoittaja itse.

2.4 Arviointityön toteuttaminen

Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman. Lautakunnan jäsenille on annettu sisäisen työnjaon mukaisesti seurantavastuualueet, jotka vaihtuvat vuosittain. Arviointinsa tueksi lautakunta on keskustellut kaupungin viranhaltijoiden ja työntekijöiden kanssa eri palvelukeskusten toiminnoista.

Lautakunta on soveltuvin osin huomionnut kuntalaisilta ja palvelun käyttäjiltä saadut palautteet. Kuntalaiset voivat antaa palautetta kaupungin kotisivujen kautta.

Lautakunta vieraili joulukuussa 2025 juuri avatuissa uusissa nuorisotiloissa kaupungintalolla.

Lautakunnan työn onnistumisen kannalta on tärkeää, että uusi tarkastuslautakunta perehtyy ja koulutautuu tehtäväänsä hyvin. Lautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet osallistuivat lokakuussa 2025 Tampereen seudun kuntien yhteiseen koulutukseen Vesilahdella. Lisäksi jäsenet Irma Koskela ja Mika Uotila osallistuvat Aluepro Oy:n järjestämään verkkokoulutukseen joulukuussa 2025. Koulutusta toteutetaan lautakunnan talousarvion varattujen määrärahojen puitteissa.

Tarkastuslautakunnan talousarvio vuodelle 2025 on 50 208 €, josta toteuma on 38 400 € (76 %)

Toteuma	2025 €	2025 arviosta %	2024 €	2024 arviosta %
Koko ltk	38 400	76	32 900	77
Henkilöstökulut	15 200	75	11 900	64
Tilintarkastus ja muut menot	23 200	77	21 000	88

Lautakunnan toiminnassa on huomioitu jäsenten esteellisyydet ja jäävydet.

2.5 Toimintaympäristön muutokset

TE24-palvelu-uudistuksen mukaisesti Tampereen seudun työllisyysalueen toiminta käynnistyi vuoden 2025 alusta ja isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. Oriveden kaupungin henkilöstöstä siirtyi neljä (4) työllisyyspalvelujen henkilöä Tampereen kaupungin palvelukseen vuoden 2025 alusta.

Uuden valtuustokauden käynnistyessä 1.6.2025 alkaen luottamushenkilöorganisaatiota muutettiin siten, että elinvoimajaosto sekä maankäyttö- ja kaavatoimikunta lakkautettiin ja niiden tilalle perustettiin kaupunginhallituksen alainen kaupunkikehityslautakunta. Samassa yhteydessä ympäristölautakunta lakkautettiin ja perustettiin ympäristö- ja rakennuslautakunta.

Kaupunkikehityslautakunta vastaa kaupungin elinvoiman kehittämisestä. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöresurssin vähäisyyteen ja sen mahdollisiin vaikutuksiin elinvoiman kehittämisessä.

3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.1 Vuoden 2025 tilinpäätös ja taloudellinen tilanne

Oriveden kaupungin tilikauden alijäämä on 0,5 milj. euroa, joka on parempi kuin talousarvion alijäämä 3,12 milj. euroa. Tilinpäätös poikkeaa talousarviosta vähemmille henkilöstökuluilla, palvelujen ostoilla ja korkokuluilla sekä arvioitua isommalla valtionosuuksilla. Kaupungin toimintatuotot vähenivät edellisvuodesta 14,9 %, joka johtui myyntituottojen, tukien ja avustusten vähenemisestä. Korkokulut vähenivät 42,8 %, 0,38 milj. euroa.

Kaupungin verotulot 21 562 milj. euroa kokonaisuudessaan vähenivät 1,0 % edellisvuodesta. Näistä veroista tulovero väheni 1,8 %, kiinteistövero lisääntyi 2,0 % ja osuus yhteisöveron tuotosta lisääntyi 2,0 %. Veroperusteet säilyivät samoina.

Henkilöstökuluissa toteuma poikkesi talousarviosta 1,04 milj. euroa. Talousarvioon oli tehty isompi varaus virka- ja työehtosopimusneuvotteluiden palkankorotuksia varten, joka ei kuitenkaan neuvotteluissa toteutunut. Tämän lisäksi vuoden 2025 henkilöstömäärä väheni vuoteen 2024 verrattuna yhteensä 21 henkilöä.

Vuoden 2025 investoinnit 7,07 milj. euroa kasvoivat vuoteen 2024 verrattuna (4,14 milj. euroa). Suurimpia investointikohteita olivat Rovastinkankaan koulun laajennus ja monitoimitilan rakentaminen.

3.2 Talouden tunnusluvut

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2023	2024	2025
Vuosikate M€	4,67	3,26	2,94
Vuosikate €/asukas	529	368	332
Tilikauden tulos M€			
Toteutunut	+1,6	-0,27	-0,5
Talousarvio	+0,88	-2,76	-3,12

Taseen tunnusluvut

	2023	2024	2025
Omavaraisuusaste	48,25 %	46,3 %	44 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	82 %	86,8 %	95 %
Lainakanta M€	21 199	23 426	25 247
Lainakanta/asukas	2 398	2 642	2 851

Lainakanta on kasvanut jonkin verran mutta lainakanta asukasta kohden on ollut Tampereen seutukunnan kuntien pienin.

3.3 Talousarvioprosessi

Kuntalain 410/2015 mukaisesti talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2025 talousarvio hyväksyttiin valtuustossa 4.11.2024. Muutostalousarvioita tehtiin kuusi kappaletta. Ensimmäinen muutostalousarvio hyväksyttiin 17.3.2025, jossa myönnettiin 150 000 euron lisämääräraha vuoden 2025 investointiosaan hankeryhmälle talonrakennus/tekninen lautakunta uusien nuorisotilojen rakentamista varten.

Toinen talousarviomuutos hyväksyttiin 28.4.2025, jossa myönnettiin vuoden 2025 talousarvion rahoitusosan antolainasaamisiin 214.425 euron ja 88 500 euron lisämäärärahan kolmoissijaislainan myöntämistä varten Oriveden Kotikoivu Oy:lle Koluntien 6 uudiskohteen hankkeen rakennuttajakonsultin ja suunnittelijoiden laskujen maksuun sekä Viitatie 2 peruskorjausta varten.

Kolmas talousarviomuutos hyväksyttiin 22.9.2025, jossa myönnettiin 2025 talousarvion rahoitusosan antolainasaamisiin 245.000 euron lisämäärärahan tilapäislainan myöntämistä varten Kotikoivu Oy:lle Kenkätie 2–6 kiinteistöjen purkamista varten.

Neljäs talousarviomuutos hyväksyttiin 27.10.2025, jossa myönnettiin vuoden 2025 talousarvion rahoitusosaan 40.200 euron lisämäärärahan antolainasaamisiin Kiinteistö Oy Oriveden Aholankulma Oy: pitkäaikaisen lainan myöntämistä varten.

Viides talousarviomuutos hyväksyttiin 24.11.2025, jossa myönnettiin 52.000 euron lisämäärärahan hankeryhmälle hyvinvointi- ja elämänlaatulauta-kunta/irtain omaisuus ja 7.000 euron lisämäärärahan hankeryhmälle Muu julkinen käyttöomaisuus/tekninen lautakunta liikuntapalveluiden uuden auton hankintaa sekä kuntoradan valaistuksen uusimista varten.

Kuudes ja viimeinen talousarviomuutos hyväksyttiin 20.4.2026, jossa myönnettiin käyttötalousosaan kaupunginhallitukselle toimintakulujen alitus 690.000 euroa, hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnalle toimintatuottojen ylitys 120.000 euroa ja toimintakulujen alitus 370.000 euroa, lasten ja nuorten lautakunnalle toimintatuottojen ylitys 100.000 euroa ja toimintakulujen alitus 570.000 euroa, tekniselle lautakunnalle toimintatuottojen alitus 480.000 euroa ja toimintakulujen alitus 470.000 euroa sekä tuloslaskelmaosaan korkokulujen alitus 370.000 euroa ja valtionosuuksien ylitys 260.000 euroa.

Oriveden kaupungin hallintosäännön mukaisesti talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa.

3.4 Toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman toteutuminen

Vuonna 2024 aloitettua toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman valmistelua toteutettiin vuoden 2025 aikana. Toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman tavoitteena on tehostaa kaupungin toimintaa ja tuottaa sitä kautta tuloja ja menojen vähentämistä vuosien 2024–2028 aikana yhteensä 4,5 miljoonaa euroa. Osana kehittämissuunnitelman toimeenpanoa kaupungin tilapalveluissa ja varhaiskasvatuksessa käytiin yhteistoimintaneuvottelut. Neuvotteluiden tuloksena tilapalveluista irtisanottiin yksi viranhaltija. Varhaiskasvatuksessa yhteistoimintaneuvottelut kohdistuivat palveluiden muuttumiseen ja siitä johtuviin tehtävänimikkeiden muutoksiin. Neuvottelut eivät johtaneet varhaiskasvatuksessa irtisanomisiin.

Kehittämissuunnitelman toteutumista seurattiin tiiviisti kaupunginhallituksessa vuoden 2025 aikana. Puolivuotiskatsauksen lisäksi suunnitelman toiminnan taloudellisia vaikutuksia raportoitiin vuoden aikana yhteensä neljä kertaa. Vuoden 2025 menomäärärahojen vähentämistarve oli 0,94 milj. euroa ja se toteutui 0,98 milj. eurona. Tulomäärärahoja tavoiteltiin lisää 0,62 milj. euroa sisältäen veronkorotuksen 0,5 milj. euroa, jota valtuusto ei vuodelle 2025 toteuttanut. Tulomäärärahat toteutuvat 0,09 milj. euroa.

Vuoden 2025 tuloksen perusteella kehittämissuunnitelman laatiminen ja noudattaminen on aikaansaanut taloudellista ja toiminnallista vaikuttavuutta. Palvelualueilla on kehitetty palveluprosesseja, joka osaltaan tuottaa rahallista hyötyä.

Tilikauden 2025 tulos on alijäämäinen 0,5 milj. euroa ja talousarviossa vuosille 2026–2029 on arvioitu alijäämää yhteensä 4,36 milj. euroa. Kaupungilla on taseessa kertynyttä ylijäämää aiemmilta vuosilta yhteensä 7,96 milj. euroa, jolloin talous on kuntalain mukaisessa tasapainossa suunnitelmakaudella.

Tarkastuslautakunta suosittelee jatkamaan talouden tasapainottamistoimenpiteitä sekä kiinnittämään huomiota rahoituksen riittävyyteen ja investointikustannuksiin.

4. Kaupungin toimintaa koskevat arvioinnit

4.1 Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Uusille luottamushenkilöille on valmisteltu ohjeistus kokouskäytännöistä. Opas luottamushenkilöstölle on saatettu luottamushenkilöiden tietoon osassa lautakunnissa.

Luottamushenkilöorganisaatio hyödyntää varamenettelyä varsinaisen jäsenen poissa ollessa. Varajäsenen mahdollisuuteen päästä tietoturvallisesti käsiksi kokouksessa käsiteltävään materiaaliin tulee yhä edelleen kiinnittää huomiota. Uusien luottamushenkilöiden kouluttamistilaisuuksissa on syytä huomioida myös varajäsenten kouluttaminen.

Vuoden 2025 muutoksia olivat elinvoimajaoston lakkauttaminen, kaupunkikehityslautakunnan perustaminen, uuden taloushallintojärjestelmän ja tasopalkkajärjestelmän käyttöönotto. Kaupunkikehitys- ja konsernipalveluiden henkilöresurssipulasta johtuen tehtäviä on jouduttu priorisoimaan ja kriittisimmät tehtävät on kyetty hoitamaan.

Työttömien osuus työvoimasta on lisääntynyt 0,5 %. Työllisyyspalveluiden hoito on vuoden 2025 alusta siirtynyt valtiolta kunnille. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Orivesi saavutti vuonna 2025 muuttovoittoa 53 asukkaan verran (kuntien välinen nettomuutto 28 henkilöä, nettomaahanmuutto 25

henkilöä). Väestömäärä säilyi lähes ennallaan, vähennystä tuli -13 asukasta. Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi on kasvanut.

Tarkastuslautakunta suosittaa Opas luottamushenkilöille -ohjeistuksen jakamista kaikille luottamuselinten varsinaisille ja varajäsenille.

Varajäsenen mahdollisuuteen päästä tietoturvallisesti käsiksi kokouksessa käsiteltävään materiaaliin tulee yhä edelleen kiinnittää huomiota.

Nettomuuton positiiviseen kehitykseen ja työllisyyden hoitoon tulee panostaa taloudellisesti kestäväällä tavalla.

4.2 Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan alainen toiminta

Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelujen keskeinen tehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. palvelualue jakaantuu hyvinvointipalvelujen ja elämänlaatupalveluiden tulosalueisiin.

Palvelualueen tulot ylittyivät n. 21 % ja menot alittuivat n. 7 % talousarvioon nähden.

Hyvinvointipalvelut

Työllisyyspalvelut siirtyivät vuoden alussa Tampereen kaupungin järjestämisvastuulle. Tavoitteena oli saumaton yhteistyö ja se on toteutunut. Oriveden työttömyysaste nousi vuoden aikana jonkin verran, mutta vähemmän kuin Pirkanmaalla ja koko maassa, ja on edelleen näitä alempi. Tältä osin tavoite toteutui osittain.

Nuorten ohjaamo -toiminta käynnistyi helmikuussa suunnitellusti.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintoja mittaava Hyte -kerroin oli 76, se nousi selvästi aiemmasta (65 v. 2024 ja 66 v. 2023). Oriveden sijoitus kaupunkiseudulla oli 3. Näissä asetettu tavoite toteutui.

Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat kokoontuneet säännöllisesti.

Elämänlaatupalvelut

Kaupungin kulttuuristrategia vuosille 2025–2030 hyväksyttiin maaliskuussa. Sen mukaan kulttuuritoimen tavoitteena on laajasti verkostoitua sekä paikallisesti, seudullisesti että valtakunnallisesti. Vuoden alusta kaupunki on liittynyt kuntien kulttuuriverkoston Operaatio Pirkanmaa jäseneksi kolmen vuoden sopimuksella ja osallistunut valtakunnalliseen Elinvoimaa kulttuurista -verkostoon. Joko yksin tai yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa kulttuuritoimi on järjestänyt n 40 tapahtumakokonaisuutta ja käytössä on kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi Kaiku -kortti- ja kulttuurikaveritoiminta.

Kirjaston kävijämäärä laski aiemmasta n. 10 %, mutta lainamäärät kuitenkin vain vähän.

Henkilöresursseista johtuen aukioloaikoja on jouduttu supistamaan, omatoimiajat ovat kuitenkin toimineet hyvin. Kirjasto on jalkautunut mm. kouluille ja tarjoaa tilaa erilaisille tapahtumille ja näyttelyille.

Kirjaston Taidelainaamo aloitti toimintansa vuoden alussa. Kaupungin taidekokoelmasta lainattavia teoksia on 40 ja lainoja ollut 24.

Kansalaisopiston opiskelijamäärät pysyivät aikaisemmalla tasolla. Opinto-opasta ei enää säästösyistä jaettu koteihin, josta tuli kuntalaisilta negatiivista palautetta.

Nuorisopalvelut muuttivat vuoden loppupuolella Oriveden Kampukselta kaupungintalon alakertaan uusiin saneerattuihin tiloihin. Siirron vuoksi nuorisotalo oli muutaman kuukauden kiinni, joten kävijämääriä ei voi verrata aiempiin. Leirejä oli 3, muita retkiä ja tapahtumia 41. Nuorisovaltuusto toimi aktiivisesti tehden mm. aloitteita.

Liikuntapalveluiden uudet maksutaksat tulivat voimaan vuoden alussa. Taloudellinen riski palvelujen käytön vähenemisestä hintojen nousun ja yleisen taloustilanteen vuoksi ei näytä toteutuneen. Kävijämäärät ovat säilyneet aiemmalla tasolla, liikuntahallilla jopa nousseet.

Lautakunnan avustusohje päivitettiin helmikuussa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää positiivisesti huomiota Hyte-kertoimen (76) merkittävään nousuun vuodesta 2024 (65). Hyte-kerroin määrittelee osittain kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruuden, joten sen pitäminen korkealla on kaupungin etu.

4.3 Teknisen lautakunnan alainen toiminta

Oriveden kaupungin kiinteistöstrategian 2025–2035 valmistelu saatettiin loppuun teknisessä lautakunnassa vuoden 2025 syksyllä.

Rovastinkankaan koulun saneeraus- ja laajennushanke aloitettiin kesällä 2025. Hankkeen kilpailutuksesta markkinaoikeuteen tehty valitus hidasti rakennustöiden aloittamista hieman. Valitus todettiin markkinaoikeudessa aiheettomaksi.

Oriveden kaupunki on irtisanonut sopimuksen Juupajoen jätevesien käsittelemiseksi Oriveden jätevedenpuhdistamolla. Vuonna 2025 uutta sopimusta on neuvoteltu, mutta lopullista yhteisymmärrystä osapuolten kesken ei ole vielä saavutettu.

Kaupunki vuokrasi terveystieteiden keskuksen, Särkänkodin ja hammashoitolan Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Osana vuokrasopimusta Pirhan toiveesta terveystieteiden keskuksen ja Särkänkodin osalta teetettiin kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS).

Tilapalvelu on onnistunut energiatehokkuustoimissa hyvin. Tavoitetaso on ylitetty 50 %:lla.

Vesihuollossa ns. ylävesisäiliön kunnostustyön jälkeen ilmennyttä bakteeriongelmaa ei ole vielä saatu ratkaistua. Säiliö on ollut pois käytöstä vuoden 2025, mikä on heikentänyt vedenjakelun toimintavarmuutta. Sähkökatkojen aikaista veden toimitusvarmuutta on vastaavasti saatu parannettua asentamalla Hirsilään vedenkäsittelylaitokselle varavoimakone.

Vesilaitos on ottanut koekäyttöön ilmoitusjärjestelmän, jolla kuluttajille voidaan ilmoittaa suunnitelluista vesikatkoista.

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota tavoitteiden ja mittareiden tarkempaan määrittelyyn ja niiden toteutumiseen, jotta toiminnan arviointi on mahdollista.

4.4 Lasten ja nuorten lautakunnan alainen toiminta

Lasten ja nuorten lautakunnan alaisessa toiminnassa alitettiin talousarvioon merkityt toimintakulut ja ylitettiin toimintatuotot. Toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuivat annettujen mittareiden mukaan joko kokonaan tai osittain. Mittarit ovat kuitenkin melko yleistasoisia. Euromääräisesti merkittävät talouden tasapainottamistoimet eivät kuitenkaan merkittävästi heikentäneet asukkaiden saamaa palvelua.

Vuonna 2025 varhaiskasvatuksen asiakkaista 70 % saa palvelun maksutta. Asiakkaista 30 % maksaa varhaiskasvatuksesta, noin puolet heistä maksaa korkeimman maksun.

Henkilöstön osalta riskinä nousee esille muodollisesti kelpoisen työvoiman saaminen ja avainhenkilöriski. Myös psykososiaalisen kuormituksen riski on merkittävä.

Kansainvälisyyskasvatus- ohjelman puitteissa yli 100 lasta ja nuorta tutustui kouluun ulkomailla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota lautakunnan mittareiden yleistasoisuuteen.

Tieto varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen opetuksessa olevien lasten ja nuorten lukumäärästä tilinpäätöksessä helpottaisi eri vuosien arviointia ja seuranta.

4.5 Ympäristölautakunnan / Ympäristö- ja rakennuslautakunnan alainen toiminta

Uusi rakentamislaki tuli voimaan vuoden 2025 alusta, jonka johdosta Oriveden kaupungin rakennusjärjestystä ja rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä suoritettavien maksujen taksaa päivitettiin vastaamaan lakimuutosta. Maksujen taksat on hyväksytty valtuustossa keväällä 2025. Tavoitteena on, että rakennusjärjestys tulisi voimaan vuoden 2026 aikana.

Päivitetty pohjavesialueiden suojelusuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa syyskuussa 2025.

Poikkeamisluvat ja rakennus-/rakentamislupapäätösten määrät ovat huomattavasti kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna.

4.6 Henkilöstö

Sairauspoissaolojen määrä on noussut huomattavasti edellisvuoteen verrattuna. Korvaavan työn toimintamallin käyttö on lisääntynyt edellisestä vuodesta. Käyttö on edelleen vähäistä.

Henkilöstötilinpäätöksen vertaaminen tilinpäätökseen lukujen osalta on kohtalaisen haastavaa, koska luvut eivät täsmää.

Henkilöstömäärä on vähentynyt 21 henkilöä verrattuna vuoteen 2024. Suurin osa vähennyksistä on kohdistunut määräaikaiseen henkilöstöön.

Esimiestyön tukeminen on ollut yksi työhyvinvointisuunnitelman 2023–2025 kärkitavoite.

Työhyvinvointikyselyn tulokset esihenkilötyön teemoissa olivat 3,9–4,3 asteikolla 1–5. Tulokset organisaation johtamista koskevissa kysymyksissä olivat 3,3–3,8 asteikolla 1–5. Näiltä osin tulokset ovat kohtalaisen hyviä. Työhyvinvointikyselyn vastausprosentti oli alhainen, 60, ja laski aiemmasta vastoin tavoitetta.

Kaupungilla ei ole erillistä tulospalkkaus- tai palkitsemisjärjestelmää, mutta työsuorituksen arvioinnin perusteella voidaan maksaa henkilökohtaista lisää KVTES:n mukaan. Missä määrin tätä käytetään, ei ole tiedossa. Henkilöstötilinpäätökseen voisi jatkossa sisällyttää tiedon tästä.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupunki ryhtyy toimiin sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

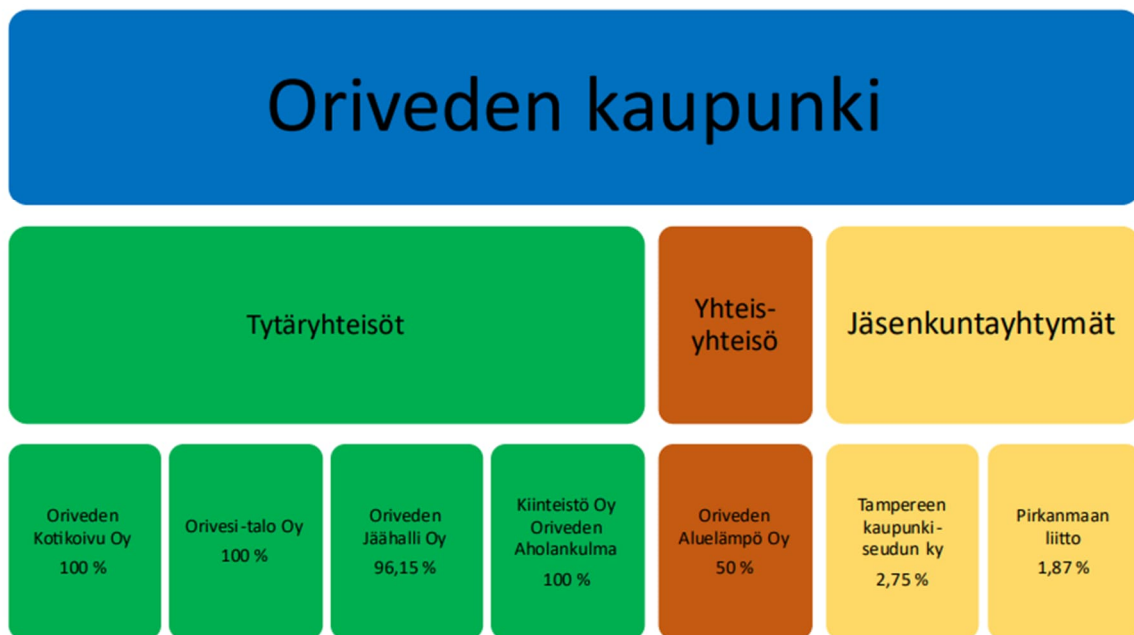
4.7 Sisäinen tarkastus, valvonta ja riskien hallinta

Oriveden kaupungilla on käytössä Granite riskienhallintaohjelmisto. Lautakunnat käsittelevät osana toimintakertomustaan tehtäväalueensa merkittävimmät riskit ja sisäisen valvonnan Graniteen kirjattujen havaintojen pohjalta.

Syksyllä 2025 ilmeni kaupungin auton ja luottokorttien väärinkäyttötapaus, jonka vuoksi liikuntapalveluissa tehtiin sisäinen tarkastus. Tarkastuslautakunnan tietoon on tullut, että kaupungin kalustoon liittyvää ohjeistusta sekä luottokortti-/ tiliostojen kuittikäytäntöjä on tarkennettu ja koko kaupungin yhteinen kirjallinen ohjeistus on annettu joulukuussa 2025. Tarkastuslautakunta toteaa, että tapahtuneeseen on kaupungin taholta reagoitu asianmukaisesti.

5. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntalain 14 § mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Kuntalain 47 § mukaan konserniohje on kuntien omistajaohjauksen keskeinen väline ja sitä sovelletaan kaupungin tytäryhteisöjen omistajaohjaukseen. Vuoden 2025 alussa ohjeeseen päivitettiin kuntalain muutoksia mm. toiminnan yhtiöittäminen kunnan hoitaessaan tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla ja tehtävien hinnoittelu markkinaperusteisesti. Tytäryhtiöitä ei konserniohjeella veloiteta hankkimaan palveluja ainoastaan kaupungilta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1.3.2025 voimaan tulevan konserniohjeen 21.1.2025.

Kaupunkikonserni muodostuu kaupungista emoyhtiönä, neljästä tytäryhtiöstä, kahdesta jäsenkuntayhtymästä ja yhdestä yhteisöyhteisöstä. Kaupunkikonsernin tulos vuodelta 2025 on -1,6 milj. euroa alijäämäinen. Konsernin taseella on aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää 4,2 milj. euroa. Konsernin pääoma on vuoden 2025 lopussa 21,16 milj. euroa ja vieraan pääoman osuus 37,37 milj. euroa. Konsernin omavaraisuus 36 %. Kaupunkikonsernissa vain Orivesi-talo ja Oriveden Aluelämpö Oy tekivät ylijäämäläisen tuloksen vuodelle 2025.

Emoyhtiö on sijoittanut huomattavasti Oriveden jäähalli Oy ja Oriveden Kotikoivu Oy aiempien vuosien sekä vuoden 2025 aikana. Yhtiöiden talous ei ole kestäväällä pohjalla ja erityisesti Kotikoivu teki merkittävästi alijäämäläisen tuloksen vuonna 2025. Jäähalli Oy:n omistajuuden siirtämisestä kaupungin omistamaksi liikuntapaikaksi tehtiin vuonna 2025 valtuustoaloite, jonka valmistelu on yhä käynnissä.

Kotikoivu Oy:ssa on pyritty luopumaan kannattamattomista kohteista joko purkamalla tai myymällä kiinteistöjä. Yhtiö aloitti vuonna 2025 uudisrakentamisen Oriveden keskustaan, toteutti laajoja peruskorjauksia mm. Viitatie ja Koulutie kohteisiin sekä yhtiön nimiin siirtyvät valtuuston päätöksellä sote-kiinteistöt; Särkänkoti, terveyskeskus ja hammashoitola. Valtuusto on vuoden 2025 aikana tehnyt huomattavia lainan myöntämiä ja lainan takauksia konsernia koskien.

Kiinteistöosakeyhtiö Aholankulman hallinto on yhtiön kokoon nähden raskas. Tarkastuslautakunta esittää pohdittavaksi, voidaanko tytäryhtiöiden hallintoja yhdistää.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kaupungin merkittävään sijoitukseen Jäähalli Oy:n ja Kotikoivu Oy:n osalta yhtiöiden pääomaan verrattuna.

Kotikoivu Oy:ssa on merkittävä henkilöriski henkilöresurssin vähyyden ja puuttuvan sijaisuusjärjestelyn johdosta.

Yhtiön hallituksen jäsenten kokoonpanossa on suositus ottaa huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä tarpeellinen luottamushenkilön koulutus ja tiedonsaanti.

6. Arvio strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta ja vaikuttavuudesta

Oriveden kaupunkistrategiaa Innostava Orivesi (2022–2025) noudatettiin vuonna 2025. Uuden valtuuston myötä kaupunkistrategian päivitystyö käynnistyi toukokuussa 2025 valtuuston vaihtolaisuudessa ja jatkui syksyllä 2025 uuden valtuuston käsittelyssä. Keväällä 2025 voimassa olevan strategian toimivuudesta tehtiin kysely valtuutetuilla, viranhaltijoille ja tulosalueiden vastaaville työntekijöille. Vastauksia on pyritty hyödyntämään uuden strategian valmistelussa sekä uuden valtuuston toiminnassa.

Innostava Orivesi pitää sisällään kolme tavoitetta; vahvistamme elinvoimaamme, edistämme asukkaiden hyvinvointia ja johdamme innovatiivisesti ja kestävästi. Strategiasta on ohjaustyövälineeksi laadittu elinvoimaohjelma, hyvinvointi- ja osallisuussuunnitelma, työhyvinvoinnin kehittämisohjelma, hiilineutraali-tiekartta. Lisäksi on huomioitu Tampereen kaupunkiseudun strategia ja Business Tampereen elinkeinostrategia.

Strategiaa toteuttavat toimenpiteet ja mittarit esitetään talousarvioissa ja niiden seuranta tehdään tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ja raportoida valtuustolle, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Strategian arviointi vuoden 2025 osalta on arviointikertomuksen liitteenä.

6.1 Väestökehitys

Tilastokeskuksen tietokannan mukaisesti Oriveden kaupunki on ollut muuttovoittoinen vuodesta 2021 alkaen ja kokonaisväkimäärä hitaasti laskeva. Vuoden 2025 nettomuutto tieto on ennakkotieto.

Vuosi	Väestö 31.12.	Nettomuutto
2020	9 008	-72
2021	8 978	22
2022	8 935	38
2023	8 839	10
2024	8 869	77
2025	8 858	53

7. Vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyjen kehittämisehdotusten jälkiseuranta

Vuoden 2024 arviointikertomus on laadittu laajempaan koskettamaan koko valtuustokautta 2021–2025. Tarkastuslautakunta arvioi jälkiseurannassaan vuonna 2025 tehtyjä toimenpiteitä tarkastuslautakunnan suosituksiin, kehittämisehdotuksiin ja havaintoihin.

Vertailussa on käytetty värejä. Vihreä tarkoittaa, että havainto/suositus on parantunut tai hoidettu. Keltainen tarkoittaa, että havainto/suositus on osittain hoidettu tai kesken. Punainen tarkoittaa, että havainto/suositus on hoitamatta. Vertailu löytyy arviointikertomuksen liitteistä.

8. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Oriveden vuoden 2025 arviointikertomus on hyväksytty tarkastuslautakunnan kokouksessa 15.5.2026. Tarkastuslautakunta esittää, että kaupunginhallitus ja lautakunnat ottavat toiminnassaan huomioon arviointikertomuksessa esitetyt suositukset ja havainnot sekä tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esiin nostamat huomiot, käsitellen kertomuksen lautakunnassa ja antavan siihen aiempien vuosien tapaan vastauksen. Tarkastuslautakunta jättää vuoden 2025 arviointikertomuksensa Oriveden kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

9. Allekirjoitukset

Orivedellä 15.05.2026

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Eliisa Suhonen
puheenjohtaja

Juha Haikka
varapuheenjohtaja

Irma Koskela
jäsen

Sami Kymäläinen
jäsen

Mika Uotila
jäsen